

Izhaja
vsakega 10. in 25.
v mesecu.

Naročnina za
leto 1927
30 Din.

Številka poštno-
čkovnega urada
Ljubljana 12.592.

Ljudska Samouprava

Glasiló gospodarstva, prosvete in politike.

Uredništvo
in upravljanje:
Kočevje št. 18.

Telefon šte. 5.

Oglasi:
mali beseda 2 Din,
sicer po dogovoru.
V uredniškem delu
vrstica Din 10.—

Vsebina: Naše jedinstvo. — Naš mednarodni položaj v luči zunanjega ministra. — Iz NRS. — Tedenske vesti. — Dopisi. — Gospodarstvo. — Inserati. —

Naše jedinstvo.

Lepe dneve je doživela te dni naša in evropska javnost: na nesramne italijanske spletke in opravljanja je reagiralo naše najvišje narodno in državno zastopstvo, Narodna skupščina, na način, ki je Italijana naravnost razorožil, pri nasprotnikih in prijateljih pa izzval spoštovanje in začudenje. Miren, stvaren in premišljen nastop mladega našega zunanjega ministra, njegove priproste in odkritosrčne, a zato nič manj odločne izjave o problemih najbolj delikatne narave so morale izzvati tudi pri nasprotniku vtis, da mislijo in delajo naši odgovorni faktorji pošteno in solidno, dočim je poziv, da naj se anketa celega sveta pride k nam prepričati, da so italijanske vesti o našem oboroževanju izmišljotine, preračunane na to, da bi krivda italijanske motivne miru padle na nas, učinkoval kakor bomba. Vsakdo je dobil vtis, da tako ne govori mož, ki se čuti krivega ali ki ima kaj prikrivati. Temu vtisu se ni mogla izogniti niti italijanska javnost in še celo njenim nad vse drznim avanturističnim voditeljem je za trenutek pošla sapa — baš dovolj, da si je o italijanskih metodah napravil primerno sodbo cel svet. Zgubljena faktuška bitka ne bi mogla škoditi toliko ugledu in veljavi Italije v svetu, kot pa jim škoduje ta okoliščina, ko so se vjeli italijanski musoliniski voditelji v lastno past. Javno svetovno mnenje o nam in Italiji se je naenkrat preokrenilo; še celo konservativni in počasni London je kar čez noč menjal kulise ter jel hvaliti to, kar je preje grajal, in grajati tega, ki ga je preje hvalil. Vtis govora našega zunanjega ministra in razložitev dela naše države za mir, miren razvoj in napredek ter dokumentiranje ciljev naše države v okvirju načel mirovnih pogodb in Društva narodov je bil v kritičnih trenutkih italijanskih spletk na cel svet kolosalen in ugled naše države v svetu je brezdvomno porastel.

Priznati je treba, da je k porastu tega ugleda doprinesla tudi naša opozicija svoj pošten del. V debati, ki je sledila ekspoziji zunanjega ministra, je tudi opozicija pokazala, da se popolnoma strinja s smernicami vladine zunanje politike ter njenimi načeli. Tako je bila dokumentovana pred celim svetom v kritičnem trenutku enotnost in edinstvo celega naroda nasproti vsakomur. Kar je opozicija grajala, je bilo k večjemu to, da se nezaslišanim lažem in intrigam musolinizma ne da še krepkejša lekcija. Obenem so pa vsi govorniki podčrtavali neomajnost naše

zveze s Francijo, kateri je prirejala cela skupščina burne ovacije.

Italija je torej s svojimi spletkami dosegla ravno nasprotje tega, kar je hotela. In takih razočaranj zna doživeti še več. Ker mi stojimo znatno trdneje, kot se je musolinizem pri svojih spletkah domišljeval. To je tudi uvidel. In stali bomo trdno in še jačji, ko o musolinizmu še sledu ne bo več. Ker mi smo narod in ne epizoda. S.

Naš mednarodni položaj v luči zunanjega ministra.

Te dni se dela v Narodni skupščini z vso paro na državnem proračunu za dobo od 1. aprila 1927 do 31. marca 1928, ker stari državni proračun s koncem meseca marca poteče. Pri tej priliki zahteva star parlamentarni običaj, da poda pri predložitvi svojega proračuna za bodoče leto minister pregled dela v svojem ministerstvu za preteklo leto nazaj in pa smernice za predstoječe leto, posebno z ozirom na proračun, ki naj mu ga skupščina odobri. Ti ministerski ekspoziji, kot se jih parlamentarno imenuje, so nad vse zanimivi, posebno še v zvezi s kritiko opozicije, v kolikor je ta stvarna.

Dne 20. marca t. l. je predložil tudi zunanji minister Dr. Ninko Perić svoj proračun ter ob šesti uri zvečer podal v skupščini svoj ekspoz. Z ozirom na sistematična prizadevanja Italije, da pridobi vse naše sosede za sebe in jih naščuje proti nam, ter javno obdolžitev italijansko, da se naša država mrzlično pripravlja na vojno proti Albaniji, kjer hoče izzvati nemire, je bil ta ekspoz težko pričakovan, ne samo od naše, ampak od celokupne evropske javnosti. Diplomatske lože v Narodni skupščini so bile vsled tega od tujih diplomatov in njihovih uradnihstev popolnoma zasedene, enako časnikarska loža. Vsled italijanske akcije intrig in groženj je namreč izgledalo, da bodo italijanske armade vsak čas zasedle Albanijo in ev. prekoračile jugoslovansko mejo ter da stojimo torej tik pred izhodom nove evropske vojne, ker bi jugoslovanski-italijanski konflikt ne ostal osamljen, zlasti mi ne. K vsem tem težkim in delikatnim vprašanjem pa je moral zunanji minister zavzeti stališče. Reči se mora, da je zavzel zelo srečno stališče, stališče človeka, ki ima mirno in čisto vest, stališče poštenjaka, ki tuje spoštuje in smatra skupne cilje civiliziranega človeštva in na nje se

nanašajoče dogovore in pogodbe za nedotakljive in obenem tudi za okvir, v katerem naj se giblje politika z željo po miru in mirnem napredku prožete države. Ekspoz gospoda Dr. Ninke Perića je brez dvoma najboljši ekspoz, kar smo jih čuli doslej od naših zunanjih ministrov po vojni ter je kot tak tudi na javnost celega sveta napravil kar najugodnejši vtis. In s priprostim besedami: „Pripravljeni smo dovoliti in pozivamo anketo celega sveta, da se ob naših mejah prepriča, da mi ne pripravljamo nobene vojne...“ je razbil in razkrinkal italijanske intrigante pred celim svetom ter prizadjal s tem italijanski diplomaciji tako težak moralni in efektivni poraz, kakoršnega po vojni ta še ni doživela. Italijanska diplomacija je takoj zajecjela in ko se jo je pozvalo, da naj še ona dovoli v svojem območju isto anketo, da še vidi, če Italija ne pripravlja vojne proti Jugoslaviji, se je skrila za suverenost države. S tem je postalo evropski in ameriški javnosti jasno dovolj, kje je jagnje in kje volk. Italija je hotela zasesti Albanijo in je iskala zato pretvezo. To si je našla v bajki, češ, da mi pripravljamo vpad v Albanijo. Ta italijanska laž je danes razkrinkana pred celim svetom. Nam ni škodila. Pokazala je svetu le, da se italijanska diplomacija poslužuje istih lažljivih sredstev in metod, katerih se je posluževala Avstro-ogrska monarhija mali Srbiji nasproti. Avstro-ogrska je našla pri tem to, kar je z večnimi lažmi, intrigami in hujskanjem iskala; naj pazi Musolinijeva Italija, da se ji ne primeri isto.

V ostalem pa se je držal ekspoz gospoda ministra strogo mednarodno z mirovnimi pogodbami in stremljenji postavljenega okvirja: mir, sporazumno sodelovanje in sporazumevanje z vsemi državami sveta, ustvarjanje trgovskih, ekonomskih in meddržavnih pravnih pogodb, da se ustvari harmonično sodelovanje naše države z drugimi državami na vseh poljih. Podal je pregled, v koliko je to delo doslej napredovalo in kaj se mora še storiti v bodočem letu. Ni se ženiral priznati, da naša država pomeni v koncertu z drugimi državami politično več kot ekonomsko. Načela Društva Narodov so osnove naše miroljubne politike.

Glede posameznih sosedov je gospod minister ponovno povdaril, da stoji naša država neomajno na stališču, da pripada „Balkan balkanskim narodom“ in iz tega vidika vodi in bo vodila svojo politiko. Nasprotje med tem stališčem naše

države kot najmočnejše balkanske države ter Italije, ki z intrigami in vsiljivostjo tišči na Balkan, je jasno. Tu ni kompromisa. In baš v tem principijelnem in za nas življensko važnem stališču tiči vojna nevarnost, ako Italija ne bo spoštovala tuje kot je spoštujemo mi. Vesti o oslavljenju Male Antante je gospod minister zanikal ter povdaril, da se njen delokrog še razširja. O Čehoslovaški je rekel, da nas vežejo žnjo več kot prirske vezi, glede Rumunije pa prirske vezi. Naša politika z Italijo temelji na želji za iskrenim prijateljstvom in dobrim sosedstvom. Albanija se je ustvarila na načelu, da Balkan balkanskim narodom. Vsled tega zahtevamo albansko popolno neodvisnost ter na tem vprašanju kot najbližji sosedje nismo desinteresirani. Vezi z Grško so prijateljske in dela se na zaključku ali pritrdilu že ustvarjenih dolgoletnih pogodb gospodarske in pravne vsebine, všteti konvencijo o naši svobodni coni v Solunu. Naši odnosi proti sosedni in po krvi sorodni Bulgarski so odrejeni s stalnimi napor, da se doseže vzajemnost v gojenju čustva balkanske solidarnosti in čim ožjega sodelovanja na očuvanju miru, na kar je v zadnjem času Bolgarska tudi pristala. Odnosi z Madžarsko so predvsem gospodarske narave in gredo za tem, da se v tem pravcu poglobi. Pripravljeni smo dovoliti Madžarski trgovsko-prometni tranzit, prehod blaga, čez naše ozemlje.

Z Avstrijo smo v dobrih in prijateljskih odnosih. Dobra in solidna izmenjava blaga pa vedno ožje navezuje tudi na korektne in lojalne politične odnose. S Francijo smo vezani z neizpodbojnim prijateljstvom i u dobru i v zlu. Žnjo se nahajamo v popolni soglasnosti tako glede pogledov na svetovno politiko kot glede interesov in je to za nas najboljša garancija, da obvarjemo ne samo pridobitve preteklosti v miru, ampak tudi v bodočnosti in sicer zaeno. Proti Angliji gojimo iskrena čustva prijateljstva in vdanosti ter računamo na njeno pomoč pri obdržanju mira in pri povojni gospodarski obnovi. S sorodno Poljsko smo sklenili pakt prijateljstva in razsodišča, s čimer se je približala politiki Male Antante. Naši odnosi z Nemčijo so jako dobri, a veliki in skupni gospodarski interesi ter trgovske zveze nas napotujejo, da jih še bolj ojačimo in poboljšamo, kar se bo tudi zgodilo. Glede Rusije, to je Zvezi Sovjetov Socialističnih Republik se kreta naše držanje izmed želje, da imamo z velikim ruskim narodom vedno najintimnejše in bratske zveze ter nesigurnostjo, če je današnji režim v Rusiji v resnici toliko ustaljen in nenevaren v svoji agitaciji za gotov režim pravno-gospodarskega reda, ki ga mi smatramo vedno za opasnega obstanku človeške družbe. In baš radi tega, ker nas vodi načelo nevmešavanja v ruske notranje prilike je danes težko odločiti, če je stanje v Rusiji že toliko jasno in odrejeno, da bi to stanje priznali. Vsled tega bomo pazljivo zasledovali dogodke, posebno ker kraljevska vlada ve, da bo naš narod iskreno pozdravil dan, ko bomo z Rusijo vzpostavili one vezi, ki so vedno obstojale. S Turčijo smo zaključili pogodbo o miru in prijateljstvu. Pripravljamo material za one pogodbe in konvencije, ki so obema deželama potrebne. Z Ameriko, to je z Zjedinjenimi Državami nas vodijo vezi prijateljstva in hvaležnosti.

Sporazum o plačanju našega vojnega dolga od preko 60 milijonov Dolarjev je podpisan. Delamo na stabilizaciji trgovske in gospodarske politike z vsemi državami, s katerimi še nismo zaključili trgovskih pogodb, za katere se pripravlja material. Brez dvoma naša zunanja trgovska politika še ni dosegla one stopnje kot bi jo morala in mogla. V tej smeri bomo napeli vse sile. Naš položaj v svetu je pa v splošnem dovoljen v vsakem pogledu. Nimamo razlogov, da bi se vznemirjali radi svoje usode. Glede alarmantnih vesti, ki so bile zadnje dni puščene v svet, češ, da se pripravljamo na vpad v Albanijo, izjavljam, da so bile te vesti lansirane v svet le z namenom, da bi se nam naložilo krivdo, ako bi v Albaniji prišlo do kakih neredov. Vabimo anketo celega sveta, da se na licu mesta po svojih strokovnjakih prepriča, da naše obrambene mere ne prekoračujejo normalne meje in da ne pripravljamo prav nobene vojne. V ta namen smo pripravljani dovoliti takoj anketo celega sveta na licu mesta, da se lahko cel svet prepriča o naši miroljubnosti in tendencijoznosti lansiranih alarmantnih vesti. (Ploskanje cele zbornice.)

Iz NRS.

Klub narodnih poslancev NRS je zopet kompletan. Šteje kot znano 143 poslancev. Za večino v skupščini jih je treba 158. — Čim bo obavljeno najnujnejše delo v parlamentu, bo sklican širši Glavni odbor stranke v Beograd, da po smrti Nikola Pašića izpraznjeno mesto predsednika stranke spopolni z novim predsednikom, obenem pa izvoli na nepopolnjena mesta Glavnega odbora stalne člane.

Seja Sreškega Odbora NRS Kočevje se vsled grdega vremena ni mogla vršiti, ker niso mogli priti vsi člani iz okraja pri oddaljenosti nad 20 km. Vršila se bo aprila. Došli člani so izmenjavali neobvezno svoje misli o delu v okraju in okrožju. Kot znano je dobila NRS dne 23. januarja t. l. v kočevskem srezu več kroglic kot v vseh ostalih srezih ljubljanske oblasti skupaj. To kaže, da je treba delovanje Okrožnega odbora postaviti na drugo podlago in ga poživiti. Čim se to zgodi, bodo šli člani tudi v našem srezu s podvojeno energijo in živahnostjo na delo. V tem smislu in pravcu so izražali posamezni člani predsedstvu svoje želje in naziranja. Ker ne da se zatajiti, da je Okrožni odbor dne 23. januarja pri volitvah v oblastno skupščino doživel težko razočaranje, ki ga je pa bilo pričakovati.

Seja Mestnega Odbora NRS Kočevje se vrši v ponedeljek 28. marca t. l. ob 8. uri zvečer pri Kikmatlu v posebni sobi v Kočevju.

Družabni sestanek članov NRS Kočevje se vrši v aprilu mesto prvo soboto, drugo soboto, to je 9. aprila pri Marinciju v Kočevju ob 8. uri zvečer. Predsednik poda posebno poročilo.

Tedenske vesti.

Veliki župan Dr. Vilko Baltič je nastopil svoje novo mesto v Užici v Srbiji. Odhajajočemu Velikemu županu Dr. Vilko Baltiču se ima zahvaliti „Dijaški Dom“ v Kočevju za svoj obstoj. Takratni poverjenik socialnega skrbstva je namreč deloval na to, da bi se v poslopju nastanili pokvarjeni dečki in je bila tozadevna pogodba že se-

stavljena. Ker pa je bila taka pogodba proti statutom in takratni odbor in društvo že več let nista delovala ter vršila svoje dolžnosti, je gospod Veliki župan društvo razpustil. Zapuščeno imovino in delovanje je po statutih prevzelo novo društvo, ki se je v smislu statutov starega osnovalo. To je predvsem osnažilo hišo in jo povzdignilo še za eno nadstropje, kupilo potreben inventar itd., čeprav ob težkih žrtvah (ca 500.000 Din) in je s tem obnovilo društveno delovanje v petkratnem obsegu. Z lanskim nakupom in adaptacijo Venuševe palače in vrtov je društvo svoje delovanje zopet podvojilo. Internat realnih gimnazijcev „Dijaški Dom“ v Kočevju, ki ga vodi četvero gospodov profesorjev in v katerem je blizu sto gojencev, je danes vzor takega podjetja in steber državne realne gimnazije v Kočevju in s tem tudi steber državne misli in ideje v teh narodno mešanih krajih v bližini italijanske meje. V znak zahvale je društvo „Dijaški Dom“ imenovalo gospoda Velikega župana Dr. Vilko Baltiča na poslednjem občnem zboru za častnega člana. Dalo je v delo tudi posebno diplomu, ki se gospodu Velikemu županu izroči s posebno deputacijo ob prvi priliki. Gospodu Dr. Vilku Baltiču želimo uspešno delovanje tudi na njegovem novem mestu nad brati Šumadinci.

Osebna vest. Za okrožnega zdravnika v Kočevju je imenovan gospod Dr. Leopold Mejač, sin sodnega nadsvetnika in predstojnika okrajnega sodišča v Ribnici, gosp. Antona Mejača. Novoimenovani zdravnik gospod Dr. Mejač je bil doslej privatni zdravnik v Loškem potoku, kjer ga prebivalstvo izvanredno visoko ceni in le nerado vidi njegov odhod v Kočevje. Novoimenovani zdravnik bo prevzel tudi službo mestnega občinskega in šolskega zdravnika v Kočevju, za kar letošnji proračun mestne občine že predvideva tudi kritje. Tako bodo imeli šolski otroci tudi brezplačnega zdravnika v šoli. Novemu gospodu zdravniku iskreno: dobrodošel!

Umrla je v Ljubljani veleugledna narodna dama gospa Minka Jelačinova r. Traun, soproga veletrgovca in mati znanega veletrgovca gospoda Jelačina ml., upravnega svetnika Ljubljanske Kreditne banke, Narodne banke itd. — V Češnjevku pri Cerkljah je preminul gospod Josip Hacin, odličen gospodar in oče, zapustivši dva sinova odvjetnika in enega inženjerja. N. p. v m.

Nagrobni spomenik postavijo umrlemu ljubljanskemu županu Dr. Ljudevitu Periču njegovi prijatelji in sodelavci. Prispevki naj se pošiljajo Mestni hranilnici ljubljanski pod označbo: Dr. Peričev spomenik.

Govor našega zunanjega ministra je izzval tudi v naši državi polno komentarjev. Glavno se kritizira pasus o pozivu na anketo celega sveta. Ta poziv je bil brez dvoma višek govora in najbolj učinkovito sredstvo, s katerim se je zbil Italijanom orožje iz rok. Zmanjšuje veliki učinek v svetu, ako različni nergači in konkurentje Dr. Periča skušajo ta pasus predočiti kot napako ali napad na suverenost naše države itd. Saj je Dr. Perič baš v obrambo suverenosti naše države in naše poštenosti pozval anketo celega sveta za pričo, modaliteta take ankete je pa vprašanje tehnične izpeljave, pri čemur se po dosedaj veljavnih načelih civiliziranega sveta nedotakljivost suverenitete in spoštovanje tujih pravic predpostavlja. Toda „Wo die Könige bauen, haben die Karner viel zu tun“, tam nergači ne morejo spat, to velja za vse strankarske

kritike in malenkostne ljudi. Dr. Perić se je v vsakem oziru odlično odrezal, to stoji.

Stanovanjska mizerija v Kočevju resno skrbi interesirane kroge. Razen nekaj novejših hiš, ki so pa večinoma slovenskega izvora, v Kočevju zdravih stanovanj sploh ni. Jedro tega starega mesta tvori takozv. „Sauzipf“, to je velika skupina starih, deloma le prenovljenih hišic, ki so bile postavljene pred sto in sto leti. Da v takih stanovanjih o higijeni in zdravju še govora biti ne more, je jasno. Vse stare hiše morajo. Kanalizacijo so pred leti skrajno zanikerno izpeljali, tako da v gotovih delih mesta razširjajo kanali več smradu kot pa vstvarjajo dobrega. Kočevar domačin takih kričečih nedostatkov niti ne opazi — nima smisla. Ko je lansko leto sedanji slovenski župan, naveličan večnih poplav v spodnjem mestu, vzel izpopolnitev in strokovno izpeljavo kanalizacije energično v roke, so domačini kričali, češ, kaj bo to stalo. Ko so videli, da se je vse pokrilo z normalnimi dohodki iz občinskega gospodarstva in pa da ni več poplav, za nameček pa da so dobili še lep trg in promenado, so utihnili. Za gotova vprašanja Kočevarji sploh nimajo smisla. Zato je za slovenske najemnike, ki tvorijo večino mestnega prebivalstva, jako težko v Kočevju dobro izhajati. Kdor ni z domom zadovoljen, tudi z življenjem ni zadovoljen. Naloga lokalnih faktorjev je in bo, da to vprašanje rešijo v zadovoljstvo prizadetih. Prvi november se bliža skokoma. Da se pa to reši, bo treba edinstva, koncentracije vseh sil. Vsako cepljenje moči bi faktično razbilo celoto in omajalo medsebojno zaupanje, kar bi lahko, ako ne sigurno, ogrozilo in podvezalo vse. Zato je treba v teh vprašanjih postopati previdno in sporazumno, pri čemur naj se sanguiniki in temperamenti v interesu celote brzdajo. Rešili pa vprašanje bomo, toda le, ako bomo enotni.

Poziv. Kozulat ČSR v Ljubljani pozivlja tem potem vse češkoslovaške državljane rojstnih letnikov 1905, 1906 in 1907, da se, ako tega še niso storili, bodisi pismeno ali ustmeno pri njem zglase v svrhu vpisa v naborno evidencijo. Datum naborov, ki se bodo vršili pri čl. konzulatu v Ljubljani začetkom meseca aprila, bode pravočasno razglašen potom časopisov in posebnih pozivnic. Istotako se imajo zglasiti tudi oni starejši letniki, ki svoji naborni obveznosti do sedaj niso zadostili.

Zadržanje Nemčije v za lase privlečenem sporu Italije z nami je nad vse interesantno. Pa tudi simpatično in za Italijane morda simptomatično. Da bi bilo slednje tudi za našo zunanjo politiko! Zdrav instinkt našega ljudstva ima že od nekaj rajši Nemca kot Italijana. Veliki nemški narod pomaga obnavljati Rusijo pod najkulantnejšimi pogoji, reparacije nasproti nam izpolnjuje točno, precizno in več kot prijateljsko, po vojni nam

ni storil nikjer niti najmanjše krivice, pač pa nas je povsod po svojih močeh podprl — to so dejstva, ki se ne dajo skriti. Veliki gospodarski interesi se medsebojno srečno dopolnjujejo, pa tudi politična stremjenja obeh narodov, baš Italiji nasproti. To vleče. Da nima nobenega smisla, da bi mi pri nas potrebni nemški svetovni jezik zatirali, je jasno. Tudi po naši državi raztreseni Nemci se nimajo, upamo, preveč pritoževati. V kočevskem okraju n. pr., kjer edino v Sloveniji so Nemci, takozvani Kočevarji — ki so ob doselitvi kočili — kompaktno v množini kakih 15 tisoč glav naseljeni, imajo samostojne nemške šole že za 10 do 15 učencev z nemškimi predvojnimi učnimi močmi ter porabljajo svoj jezik nemoteno pred vsemi oblastnijami in korporacijami, čeprav so v njih v manjšini. Pri rešitvi velikih državnih vprašanj take upravne malenkosti ob obojestransko dobri volji ne morejo delati resnih težav. Treba je postaviti le medsebojna načela in po njih rešiti kočljiva vprašanja, v kolikor prihajajo v poštev. Seveda vodi naša pot v Berlin — preko Pariza.

† **Gligorije Jeftanović.** Sredi marca je zatisnil za večno svoje trudne oči veliki nacionalni predboritelj srbstva iz Bosne Ponošne gospod Gligorije Jeftanović, veletrgovec v Sarajevu, v visoki starosti nad 80 let. Kot znano, je iz okupirane Bosne in Hercegovine napravila Avstrija posebno politično telo, ki ni bilo začasno ne miš, ne ptič. Šla je za tem, da vzgoji posebno bosansko generacijo, ki ne bi poznala več svojega srbskega porekla, ampak bi bila le „bosanska“. Dunajski učenjaki so že šli na delo in oddajala svoja mišljenja, da je jezikovno in krvno bosansko ljudstvo poseben narod za sebe. Divide et impera v najbolj grobi obliki! Proti temu uspavanju je nastopil Jeftanović za srbstvo; s pomočjo cerkvene avtonomije pravoslavne cerkve je organiziral Srbe ter poskrbel, da so ostali zavedni. Vzgojil je celo generacijo in dober generalni štab srbstva, ki je odlično deloval. Jeftanovičeva borba se je gibala v mejah zakonitosti. Njegov organ je bil „Srpska Riječ“. Poaneksijska mladina pa je napredovala že v revolucionarnost; mostarski „Narod“ je bil njeno glasilo. Med obema taboroma je nastalo gotovo nasprotje, ki pa celoti ni bilo v kvar. Dogodki so dali prav revolucionarjem, mladini, kot vedno. Toda pozabiti se ne sme, da bi brez Jeftanoviča najbrže tudi revolucionarne mladine ne bilo, ki pomeni le višjo stopnjo Jeftanovičevega življenjskega dela.

Glavni sodelavci Jeftanoviča so bili Hadži Damjanović, Dr. Zojkić in znani g. Šola, predsednik prvega bosanskega „sabora“, ter sedanji pravosodni minister Dr. Srškić, današnji vodja bosanskih Srbov, po poklicu sarajevski advokat. On je tudi zet umrlega Jeftanoviča, zaeno s pariškim našim poslanikom in odločnim diplomatom predvojne Srbije Dr. Spalajkovičem. Z Jeftanovičem lega

v grob starina; patrijarh redvojnega srbstva, ki v marsičem nalikuje na srbijanske borce iz turško Karadjordjeve dobe. Njegov spomin ostane svetel, dokler se bo čulo srbsko ime. Naj mu bo ljubljena in svobodna domača gruda lahka!

Prebivalstvo Rusije znaša nekaj nad 146 milijonov duš. Pomnoži se vsako leto za 3 do 4 milijone. To je ogromen porast, ki se pa še vsako leto zvišuje. Za mladino je bolje preskrbljeno — z izjemo velikih mest kot povsod — nego je bilo pod carskim režimom. Umrljivost se stalno zmanjšuje. Računi se, da v sedmih letih doseže Rusija predvojno višino prebivalstva (170 milijonov), ki se je kot znano zmanjšalo ne samo vsled 6 milijonov v vojni padlih in 10 milijonov vsled revolucije ali državljanskih vojsk padlih ali pobeglih, ampak tudi vsled odpada Poljske in baltijskih držav ter Finske. Angleški strokovnjaki računajo, da zamore Rusija danes postaviti armado 8 milijonov mož, ki bi bila najboljše na svetu oborožena s plini in aeroplani. Jedro nove Rusije ne tvori morda tvorniški delavec, ki kuje hrbet le vladajočim, ampak kmet, ruski mušik, ki je z revolucijo postal gospodar zemlje, katera lahko dobro prehrani 300 milijonov Rusov. In taki vstajajoči svetovni velesili, ki jedina na svetu si upa nastopati proti Angliji, si drzne mala Italija in še manjša Rumunija vreči rokavico v obraz!

Dopisi.

Kočevska reka. Poslanec SLS K. Škulj je imel za časa oblastnih volitev shode za SLS pri nas, v Borovcu, v Gotenici itd. Na vseh teh shodih je hvalil železniško zvezo Kočevje-Kočevska Reka-Čabar ter jo predstavljal takorekoč kot svojo progo in obljubljal, da bo napel vse sile, da jo doseže. Te dni je šel oče in projektant te proge svetnik Župnek v Beograd, da vidi, kako in kaj je z njo. Gospod Župnek je dognal, da je poslanec Škulj zvedel za njegovo pot v Beograd in da je pred njim obiskal in interveniral skoro pri vseh merodajnih faktorjih, češ, da s to progo ni nič in da g. Župneka še poslušati ni treba. Potrebna da je le Pucljeva proga iz Kočevja in nobena druga. Torej gospod Škulj — dajte svojim volilcem odgovor: za katero progo Vi pravzaprav delujete? Pri Fari in Banjaloki ste za Musilovo, pri nas ste za Župnekovo, v Mozlju, Koprivniku itd. ste pa za Pucljevo in tudi Vaša stranka se je v Novem mestu l. 1925 oficijelno izrekla za Pucljevo — torej za katero ste pravzaprav? Volilec.

Gospodarstvo.

Ljubljanski velesejem — uradno priznana razstava. Gospod minister trgovine in industrije je priznal VII. ljubljanski vzorčni velesejem od 2. do 11. julija in II. pokrajinsko razstavo od 10. do 19. septembra kot uradno

Glavnica . . . 3,000.000 Din
Rezerve proti . . . 700.000 „
Stanje vlog ca 20,000.000 „

Brzjavni nasl.: Merkantilna

Telefon interurban:

Kočevje št. 3 - Ribnica št. 4.

MERKANTILNA BANKA

centrala KOČEVJE, podružnica RIBNICA

kupuje in prodaja dolarje in druge valute, vrednostne papirje, srečke itd. Izvršuje nakazila in vnovčenje v tu- in inozemstvu. Izvršuje vsa v bančno stroko spadajoča posla. Zveza z Ameriko.

Je dragevolje strankam na razpolago brezplačno z informacijami glede kateregakoli denarnega posla.

Obrestovanje vlog do dneva
pologa do dneva dviga:

brez odpovedi . . . 5%
na 1 mesečno odpoved . . . 6%
na 3 mesečno odpoved . . . 7%
na 6 mesečno odpoved . . . 8%

Rentni in invalidski davek plača
banka sama.

Uradne ure: od 1/9. do 12. pred-
pol. in od 3. do 5. ure popoldne.

priznani izlozbi. Zato imajo predmeti, razstavljeni na teh razstavah pravico uživanja prvenstva v smislu §§ 90, 107 in 113 zakona o zaščiti industrijske svojine.

Kmetijska razstava na II. pokrajinski razstavi od 10. do 19. septembra 1927 v Ljubljani. Malokomu je morda znano, da obstoja Kmetijska družba za Slovenijo v Ljubljani že 160 let. V proslavo te 160 letnice priredi družba v nizu dosedanjih kmetijskih prireditev na Ljubljanskem velesejmu posebno pestro in pregledno razstavo. Predpriprave so že v polnem teku, organizacija v razmahu.

Program se bo letos torej še razširil, dasi so le skromna sredstva na razpolago. Dobra volja, moralna in gmotna podpora in želja po nadaljnjem napredku na začetni poti pa premagajo vse težave in naj so na videz še tako velike. Poleg strokovno-poučnega oddelka, ki bo obsegal poljedelstvo, travništvo, živinorejo, vinarstvo, sadjarstvo, gospodarske stavbe, planšarstvo, agrarne operacije in kmetijsko strokovno književnost, se bo priredila tudi velika mlekarška razstava, razstava kmetijskih strojev in orodja, razstava vina, razstava konj in goveje živine. Nadalje je na programu razstava izdelkov kmetijske industrije, drobnice, čebelarška razstava, razstava sadja in zelenjave. Agilen odbor je že s polno paro na delu, da izvede široko začetni program v proslavo 160 letnice obstoja Kmetijske družbe, ponajveč pa iz vzgojno-poučnih in stanovskih razlogov. Ogled bodoče kmetijske razstave bo navdal vsakega pripadnika tega stanu s samozavestjo in z jasnejšim pogledom v lepšo bodočnost.

Pozor rokodelski obrtniki. Zadruga rokodelskih in sorodnih obratov v Kočevju bo priredila dne 3. aprila 1927 ob 9 uri dopoldne pomočniške in vajeniške skušnje.

Za pomočniško skušnjo se ima vložiti od pomočnikov, ki se žele podvreči tej skušnji, lastnoročno pisano nekelekovano prošnjo pri Rokodelski zadrugi v Kočevju do 31. marca 1927. Tej prošnji se ima priložiti tudi spričevala o najmanj dveletnem pomočniškem delovanju (delavsko knjižico) in zadnje šolsko spričevalo. Za vajeniške skušnje se bodo obvestili gospodi mojstri, ki imajo vajence, ki pridejo na vrsto od zadruge direktno in ne potrebujejo vlagati prošenj.

Listnica uredništva.

S. K. v Lj. V Kočevju ni koncesijoniranega knjigotržca. Tak bi v Kočevju izbornu izhajal. Lokal bi se dobil. Pozdrav!

G. V. R. na D. Posestva na kočevskem se prodajajo sodno po zelo ugodnih cenah, ki se ravna po velikosti in legi posestva. Posestva obsegajo povprečno 20 do 70 orlov in se dobe že od Din 15.000 dalje, s poslopji in hišo vred seveda. 19. in 23. aprila jih bo pri okrajnem sodišču v Kočevju zopet več naprodaj.

G. F. v Lj. Veletrgovini z deželnimi pridelki obstojata v Kočevju le dve in sta obe v nemških rokah. Konkurenca huda.

G. J. v B. Dopisi naj vsebujejo splošno zanimive in kolikor mogoče malo osebne stvari. Pozdrav!

G. Z. v S. Ne moremo!

Ali sem že plačal naročnino?

Srednje posestvo

z gostilno in trgovino, star štacijon, v bližini Kočevja, se proda. Pojasnila „Lj. S.“

Udovec brez otrok

star 60 let, lastnik nezadolženega velikega posestva, gozdov polnih lesa, redi do 20 glav živine, bi se poročil

z dobrosrčno ženo ne izpod 40 let, čeprav z otroci. Vzame jo na sosesest. Ponudbe pod „Sreča v jeseni“ na up. lista.

Izdaja za konzorcij in urejuje Ivan Bedina, Kočevje. Tiskarna J. Pavliček, Kočevje.

Večja železna blagajna

se kupi. Ponudbe pod „Prima“ na upravništvo „Lj. S.“

Trgovski lokal

v Kočevju, na prometni točki, za vsako trgovino pripraven, na razpolago. Ponudbe pod „Trgovina“ na „Lj. S.“

Stavbišča

v Kočevju, ob prometnih točkah, se dobe. Vprašati pod „Poceni“ na upr. lista.

50.000 Din

posodim na dobre obresti in proti sigurnemu jamstvu. Ponudbe pod „Gotovina“ na upr. lista.

Otvoritev trgovine.

Čast mi je obvestiti s tem p. t. publiko, da sem na Trgu Kralja Petra Osvoboditelja v Kočevju v hiši gospoda Ivana Koscherja št. 94 otvoril svojo

tvrdko

E. HERBST

špecerijsko in delikatesno trgovino na drobno in debelo.

Priporočajoč se naklonjenosti cenjenega tukajšnjega in zunanjega občinstva, se priporočam v nadi, da bom s svojo reelno in solidno postrežbo pridobil in obdržal vsestransko zaupanje.

Z velespoštovanjem udani

E. Herbst.

ZOBNI ATELJE

BORIS BAN, Kočevje

vis à vis župne cerkve, hiša tvrdke Peter Petsche

izvršuje solidno in zanesljivo vsa v zobotehnično stroko spadajoča dela. — Vsak delavnik od 8. do 12. in od 2. in 5. ure, ob nedeljah od 8. do 12. ure.

Zlate, srebrne, porcelanaste in cementne plombe, zlate mostičke in krone, umetno zobovje, čiščenje zob, pritrdjevanje, obnova.

CENE IN DELO BREZ KONKURENCE!

DIJAŠKI DOM KOČEVJE.

Največji tovrstni internat Jugoslavije.

Prvovrsten internat za srednješolsko učečo se mladino pod pedagoškim vodstvom in nadzorstvom aktivnih srednješolskih profesorjev.

Krasna igrišča. — Smrekovi gozdovi. — Lastni vrtovi. — Lastna ekonomija. Popolna prvovrstna oskrba. — Radiokonzerti. — Nizke cene.

STEVILO MEST OMEJENO NA 100 GOJENCEV.

5% Mestna hranilnica v Kočevju

Uradni prostori so v Gradu Trg Kralja Petra Osvoboditelja.

Uradni dnevi vsak dan od 8. do 11. ure dopoldne in ob sejnih od 8. do 12. ure dopoldne.

Stanje vlog dne 1. julija 1926:
Din 20.836.000.—

Obrestna mera za hranilne vloge (brez odbitka rentnega davka) 5%
Obrestna mera za hipoteke 8%
Obrestna mera za menice 12%